

РОЛЬ НАУКОВИХ ПАРКІВ У КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ІННОВАЦІЙ ТА ПІДТРИМЦІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Гребенник Наталя Григорівна

кандидат економічних наук, доцент,

*доцент кафедри «Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності*

Одеський національний медичний університет;

керівник

Одеський центр трансферу знань та технологій

м. Одеса, Україна

Наукові парки відіграють важливу роль у комерціалізації знань та трансфері технологій, сприяючи розвитку нових медичних технологій, продуктів і послуг. Це дозволить зменшити залежність від імпорту технологій, покращити якість медичних послуг, зберегти та збільшити науковий потенціал, створити нові робочі місця та залучити інвестиції. Такий підхід сприятиме економічній стабільності та підвищенню конкурентоспроможності національної медичної індустрії.

Історія наукових парків почалася у середині 20-го століття в США і охоплює кілька етапів розвитку, від простих інкубаторів до складних інноваційних екосистем. У дослідженні [1], представленому в Стамбулі у 2014 році, запропонована еволюція та значення технологічних парків. Автор визначає три покоління науково-технічних парків, які еволюціонували від простих місць для розміщення інноваторів до мережевих центрів з глобальними зв'язками. Кожне покоління відзначалося зростанням складності функцій та розширенням місії парків. Ми пропонуємо четверте покоління наукових парків, яке може бути представлене як глобальні цифрові інноваційні мережі, що ще інтенсивніше інтегруються з академічними та освітніми установами, залучаючи бізнес-сектор на новому рівні.

В Україні розвиток наукових парків розпочався з початку 1990-х років. Закон України «Про наукові парки» [2] регулює правові, економічні та організаційні аспекти їх діяльності. Наукові парки створюються у формі господарського товариства за участю закладів вищої освіти та/або наукових установ. Вони отримують державну підтримку у вигляді фінансування, податкових пільг та інших заходів. На відміну від міжнародних моделей, де переважають приватні інвестиції, українські

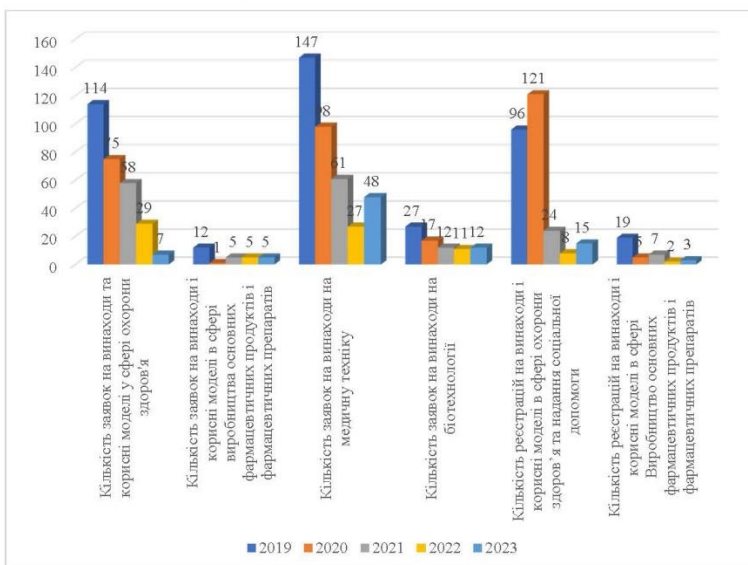
наукові парки фінансуються державою, що забезпечує важливу підтримку, але може створювати бюрократичні бар'єри та ускладнювати управління.

У відкритих джерелах доступна інформація щодо розвитку наукових парків в Україні лише до 2021 року. За період з 2019 року по 2021 рік кількість наукових парків зросла з 28 до 36, що підверджує зростання інтересу до цієї форми підтримки інновацій. Також спостерігалось зростання кількості резидентів з 180 до 247, що свідчило про більшу привабливість наукових парків для стартапів та малих інноваційних компаній. Обсяг інвестицій, залучених науковими парками, значно зріс – з 8,5 мільярдів гривень у 2019 році до 14,5 мільярдів гривень у 2021 році, що демонструвало зростання довіри з боку інвесторів. Крім того, кількість робочих місць, створених резидентами наукових парків, збільшилася з 4500 до 6700, що відзначало внесок цих структур у розвиток економіки країни. Зросла і кількість нових продуктів та послуг, розроблених та виведених на ринок резидентами, з 150 у 2019 році до 230 у 2021 році, а також кількість патентів та авторських свідоцтв зросла з 420 до 580. Це підкреслює ефективність наукових парків у підтримці інновацій та захисту інтелектуальної власності [3].

У звіті [4] наведено кількість заявок на винаходи та корисні моделі у різних технічних напрямках, включаючи сферу охорони здоров'я, медичної техніки, біотехнологій та фармацевтики, а також активність науково-дослідних установ (рис. 1). Зменшення кількості заявок у ключових технічних напрямках, таких як охорона здоров'я, медична техніка, біотехнології та фармацевтика, свідчить про потребу у залученні додаткових інвестицій, підтримці державних та приватних ініціатив, а також розвитку партнерств між університетами, бізнесом та медичними установами. Це дозволить підвищити ефективність комерціалізації новітніх розробок та зміцнити науковий і економічний потенціал країни.

На сайті МОН на квітень 2024 року наведено 40 [5] зареєстрованих наукових парків. Але аналіз відкритої інформації про результати їх діяльності свідчить, що реально функціонує до 20 % заявлених наукових парків. В медичній сфері є результати тільки наукового парку «Львівська політехніка». У 2023 році в Україні створено Науковий кластер «Наукові парки України» [6] для взаємодії бізнесу, інвесторів та інноваторів. Ключові цілі включають впровадження економічно ефективних моделей розвитку наукових парків, комерціалізацію наукових досліджень та перетворення університетів на світові центри інновацій.

При цьому, наукові парки в Україні, хоч і мають потенціал стати важливими центрами інновацій та технологічного розвитку, зіштовхуються з низкою проблем і викликів, які уповільнюють їхній прогрес та обмежують вплив на економіку та науку.

Рис. 1. Кількість заявок та реєстрацій на винаходи та корисні моделі в сфері медицини

Рис. 2. Бар'єри у розвитку наукових парків України та напрями їх подолання

Наукові парки в Україні стикаються з фінансовими, регуляторними та інфраструктурними бар'єрами, які уповільнюють їх розвиток. Більшість університетів покладаються на нестабільне державне фінансування, що обмежує їх мотивацію розвивати наукові парки. Регуляторні перешкоди, такі як бюрократія і складність правового регулювання, ускладнюють комерціалізацію інновацій. Існує гостра потреба у фахівцях для ефективного управління науковими парками, а застаріла інфраструктура обмежує проведення сучасних досліджень. Стратегії подолання цих бар'єрів включають залучення приватного капіталу, розвиток підприємницької культури та модернізацію інфраструктури.

Наукові парки можуть відіграти важливу роль у комерціалізації університетських інновацій та підтримці сталого розвитку медичної індустрії України. Розвиток цих парків буде супроводжуватися зростанням кількості інноваційних резидентів, інвестицій та створенням нових робочих місць, що підтверджується світовим досвідом. Аналіз показників патентної активності та інвестицій свідчить про важливість державної підтримки, включаючи фінансування та податкові пільги, для стимулювання інноваційної діяльності. Проте фінансові, регуляторні та інфраструктурні бар'єри залишаються значними викликами, що уповільнюють комерціалізацію знань та знижують конкурентоспроможність національної економіки.

В подальшому планується розробка моделі успішного партнерства між університетами та бізнесом в різних галузях економіки для підвищення ефективності комерціалізації інновацій.

Література:

1. Hodgson B. Models and contributions of Technology Parks // Presented at the International Conference on Innovation and Technology, Istanbul, Turkey May 26–28 2014. URL: <https://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/MNA/presentations/Istanbul2014BobHodgson.pdf>.

2. Закону України «Про наукові парки» у редакції від 12.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text> (Дата звернення 5.05.2024 р.).

3. Показники ефективності наукових парків. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/innovacijna-diyalnist-ta-transfer-tehnologij/naukovi-parki/pokazniki-diyalnosti-naukovih-parkiv> (Дата звернення 5.05.2024 р.).

4. Показники діяльності у сфері інтелектуальної власності: 2023 рік. Київ: Укрпатент. URL: <https://cuesc.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/IP-in-Figures-2023-web-.pdf>

5. Наукові парки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/innovacijna-diyalnist-ta-transfer-tehnologij/naukovi-parki>(Дата звернення 5.05.2024 р.).

6. Науковий кластер «Наукові парки України». URL: <https://g-aggregator.com/sciencecluster>